1845. No. 10.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 4 FEBRUARIJ.

(Staatsblad no. 6.) *BESLUIT van den 28 Januarij 1845, bepalende het kapitaal 5 percents Nationale Schuld, waarmede het beloop der uitloting van de zesde reeks wordt vermeerderd.*

WIJ WILLEM II, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Gelet op Ons besluit van den 16 Januarij 1845 (*Staatsblad no. 2*), bepalende onder anderen de uitloting op Zaturdag den 1 Februarij aanstaande van de *zesde* reeks van 5 percents Nationale Schuld, ter aflossing alleen;

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien van den 27 Januarij 1845, no. 49/71, geheim,

Hebben goedgevonden en verstaan: krachtens het voorbehoud vervat in art. 1 van Ons besluit van den 16 Januarij 1845 (*Staatsblad no. 2*), te bepalen, dat het daarbij vastgestelde kapitaal van *zes millioen gulden* van de in de *zesde* reeks door middel van loting alleen ter aflossing aan te wijzen inschrijvingen Nationale Schuld rentende *vijf* ten honderd, wordt vermeerderd met nog *zes millioen gulden*, en alzoo wordt gebragt op een kapitaal van *twaalf millioen gulden*; zulks boven de reeds bij Ons evengemeld besluit bepaalde vermeerdering van een gelijk kapitaal als dat hetwelk op den 30 Januarij 1845 aan vier percents Nationale Schuld bij inschrijving zal worden geplaatst, zoo mede van een kapitaal van *één millioen gulden*, indien dit ter vermijding van splitsing van inschrijvingen, bij de loting blijkt noodig te zijn.

Onze Minister van Financien is belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan een afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer, tot narigt.

Tilburg, den 28 Januarij 1845.

WILLEM.

De Minister van Financien,
VAN HALL.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 31 Januarij 1845, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 8,08.
Van de *Rogge* per last	» 165,00.

Leeuwarden, den 3 Februarij 1845.

Voor den Staatsraad, Gouverneur van Vriesland, afwezig,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

RUSLAND.

ST. PETERSBURG, *den 18 Januarij.* Sedert drie dagen is de koude hier geweldig toegenomen; heden steeg dezelve tot 12° Reaumur.

— Te Odessa had men in het begin van December aanhoudend dooiweder, ten gevolge waarvan de reede geheel vrij van ijs was en de scheepvaart, die naauwelijks eene maand was gestremd geworden, weder hervat werd.

Reeds den 2 en 3 dezer liepen 30 schepen van hier uit, en kwamen een aantal andere aan.

Het gerucht had zich verspreid, dat ongeveer 30 vaartuigen van verschillende grootte, ten gevolge van het slechte weder in het begin van December, tusschen de monden van den Donau en den Bosphorus vergaan waren.

— In de stad Kasan is ook onder de Tartaarsche bevolking aldaar een gesticht voor kleine kinderen verrezen, dat op het naamfeest des Keizers, den 18 December plegtig ingewijd werd. Eene inrigting van dien aard onder een half wild, niet christelijk volk, heeft tot nu toe nog nergens plaats gehad. De stichter van dezelve, een voornaam Tartaarsch opperhoofd, heeft, aangespoord door het goed gevolg van eene soortgelijke in Kasan, eene som van 12000 zilverroebels aan de stichting vermaakt.

ENGELAND.

LONDEN, *den 29 Januarij.* In den nacht van Zaturdag op Zondag laatstleden heeft te Liverpool een hevige storm gewoed, die echter in die stad geene beduidende schade heeft aangerigt, doch gedurende welken het barkschip *Manchester*, van Londen naar Calcutta bestemd, bij West Hoyle is verongelukt.

Niet minder hevig is de storm, vooral Zondag morgen, te Yarmouth en in de omstreken geweest, en heeft meer dan één schip verbrijzeld, de geheele equipage van een van welke in de golven is omgekomen, terwijl ook nog zes mannen, die zich in eene sloep beveren hadden, verongelukt zijn.

— Uit Mexico heeft men hier tijding, dat *Santa-Anna* afgezet en verbannen is. De generaal *Herrera* is hem als president der Republiek opgevolgd, en het door dezen gevormd Kabinet scheen zeer naar algemeen genoegen te wezen.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 28 Januarij.* Het kabinet van 29 October bekent heden door middel van het *Journal des Débats*, dat het ministerie eene nederlaag heeft ondergaan in de zitting van gisteren, maar het voegt er bij, dat die nederlaag aan hetzelve toelaat nieuwe pogingen te doen.

Het schijnt inderdaad, dat de heer *Guizot* aan eenige zijner getrouwen had verklaard, dat hij besloten had aan het bestuur te blijven, al had hij slechts ééne stem meerderheid. Hij heeft 3 stemmen volstrekte of 8 stemmen betrekkelijke meerderheid gehad en het is dus niet te verwonderen dat hij aan het bestuur blijft. Hetgeen echter ten gevolge der stemming over het amendement betrekkelijk *Pritchard* heeft plaats gehad, heeft de vrienden van het ministerie ontsteld, en de minste conservatieven waren overtuigd, dat het kabinet zich constitutioneel gehouden zou achten zich te verwijderen. Indedaad heeft de heer *Guizot* gisteren omtrent de kabinets kwestie 2 stemmen minder gehad dan de heer *Molé*, toen deze zich genoodzaakt heeft gezien voor de coalitie onder te doen. Ook is er na de stemming een soort van kabinetsraad gehouden op de bank der ministers, men heeft begonnen met den Maarschalk *Soult*; dien men niet noodig had naar de Tuillerien te zenden. Vervolgens is de Maarschalk *Sebastiani* op de bank der ministers plaats komen nemen en de discussie scheen zeer levendig te zijn tusschen de HH. *Guizot*, *Sebastiani* en *Duchatel*. Het schijnt dat men besloten heeft zich staande te houden en liever de Kamers te ontbinden dan af te treden. Wel is waar zou in de tegenwoordige omstandigheden eene ontbinding der Kamers eene zoo belangrijke gebeurtenis zijn, dat de Koning waarschijnlijk zulk eene ordonnantie niet teekenen zou.

De stemming van gisteren heeft duidelijk aangetoond, op wat wijze men het amendement van den heer *Malleville* heeft verworpen. Het *Journal des Débats* bekent, dat gisteren een aantal conservatieve afgevaardigden niet gestemd heeft over de § betrekkelijk *Pritchard*. Het is blijkbaar, dat, hadden zij gestemd, zij zich bij de oppositie zouden hebben gevoegd. Men moet van de 218 stemmen, door het ministerie behaald, die van den heer *Sauzet* en van de vier secretarissen aftrekken. Er blijven dus slechts 208 stemmen voor het ministerie over en 205 voor de oppositie. Gesteld dus, dat de kracht der beide partijen aldus gesteld zij, is het dan mogelijk dat zelfs de scherpzinnigste man kunne beoordeelen, aan welke zijde de meerderheid is, wanneer op eene vergadering van 420 of 430 afgevaardigden, 205 vóór en 208 tegen een amendement opstaan en de overigen onzijdig blijven. De stemming van Zaturdag was derhalve twijfelachtig, en de heer *Sauzet* heeft alzoo de meest gegronde verwijtingen verdiend, omdat hij heeft verklaard, dat het amendement verworpen was.

BELGIE.

ANTWERPEN, *den 29 Januarij.* Het valsch gerucht van eene ernstige ongesteldheid, ja zelfs van het overlijden van den Keizer van Rusland, heeft op de onderscheiden beurzen van Europa, aan welke het verspreid was geworden, zulk eene beweging veroorzaakt, dat het geen wonder is, zoo men nog altijd tracht op te sporen, uit welke bron het wel het eerst gesproten mag zijn. Ook hieromtrent loopen thans onderscheiden verhalen; onder anderen, de meerdere of mindere gegrondheid er van ter verantwoording latende van het blad, waaruit wij het overnemen, het volgende, hetwelk gevonden wordt in het *Journal d'Anvers* van heden onder de rubriek:

Parijsche Post van den 26 Januarij.

De uitkomst is nog al genegen, de weinig schroomvallige ligtvaardigheid te bekroonen der gelukzoekers, begaafd met een luchtig geweten en met eene vindingskracht, vruchtbaar in nog al dubbelzinnige middeltjes.

Een speculant voorziende, dat hij zijne rekening aan het einde der maand niet zal kunnen aanzuiveren, onttrekt zich aan de moeijelijkheid der likwidatie; hij beklimt een postchais en neemt den weg naar de Belgische grenzen. Onder weg rijst er een heerlijke inval in zijnen door het hotsen opgewonden en door het peinzen opgeklaarden geest. In plaatse van eenigen tijd te Brussel te gaan doorbrengen, zoo als aanvankelijk zijn voornemen was geweest, rijdt hij het Belgische grondgebied in allerijl over en strekt hij zijnen togt uit tot aan Keulen, waar hij zich inscheept naar Dusseldorp. Daar gaat hij een bezoek geven aan den redacteur van een dagblad, wien hij mededeelt dat Keizer *Nicolaas* overleden is. Het berigt was bedenkelijk, maar de nieuwsverteller stelt aan den Duitschen courantier voor, dezelve slechts aan te merken als eene eenvoudige advertentie, tegen vijftig gulden den regel. Deze wijze van de zaak te beschouwen doet alle zwarigheid verdwijnen. Na dit alzoo beschikt te hebben verliest de knappe speculant geen tijd, hij keert in aller ijl terug naar Parijs, om aldaar de kostbare courant, die hem zijn' prooi verzekeren moet, af te wachten; maar intusschen sluipt hij ter beurze, rigt hij er zijne batterijen en speelt in de fondsen eene partij, welke het gewigtige nieuwsberigt tot zijn voordeel moet doen afloopen. Zijne berekening kon niet missen; de tijding heeft de uitwerking, die hij er van voorzien had, en in weinige uren wint hij een fortuin, zoo als een eerlijk man van genie zijn gansche leven niet bij een zou brengen.

NEDERLANDEN.

'sHERTOGENBOSCH, *den 29 Januarij.* Ingevolge magtiging van Z. M. den Koning, zullen op 1 Mei aanstaande het 1ste en 2de met het 3de en 4de escadron van het 1ste regiment lanciers, alhier en binnen de stad Tilburg garnizoen houdende, onderling van standplaats verwisselen, hebbende het Z. M. overigens behaagd te bepalen, dat die verwisseling jaarlijks plaats grijpe.

'sGRAVENHAGE, *den 28 Januarij.* Bij het naderende tijdstip van de hervatting van de werkzaamheden der Tweede Kamer, achten wij het niet ondoelmatig mede te deelen de ontwerpen. A. die in het *eerste* deel der zitting afgewerkt zijn. B. die toen ter behandeling overgebleven en alzoo nog aanhangig zijn; en C. die voornamelijk, voor zoo ver bekend is, nog verwacht kunnen worden.

A. Afgedane onderwerpen:

1°. Aflossing van schuld over 1844.
2°. Middelen tot aflossing van schuld aan de Handel-Maatschappij.
3°. Salarissen van Hypotheekbewaarders.
4°. Afschrijving wegens opgeheven fondsen.
5°. Bepaling nopens regten op den doorvoer.
6°. Verbetering van den accijns op de zeep.
7°. Verbetering van den accijns op het geslagt; eerst verworpen, doch een nader voorstel aangenomen.
8°. Verhooging der begrooting over 1844, ten behoeve van het pensioenfonds.

B. Er zijn ter behandeling overgebleven:

1°. Verbetering van den accijns op het zout.
2°. Zes ontwerpen, houdende wijzigingen in het eerste boek van het wetboek van strafregt.
3°. Vijftien ontwerpen ter uitvoering van art. 6 der grondwet, nopens het stem- en kiesregt.
4°. Tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer.
5°. Uitoefening der takken van de geneeskunst.
6°. Verandering van de begrooting voor de Nationale Schuld over 1844 en 1845 (IXde hoofdstuk A).
7°. Aanvulling der middelen, bestemd tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrootingen over de jaren 1844 en 1845.
8°. Herziening van het reglement van orde.
9°. Voorstel tot herziening der Grondwet.
10°. Later zijn nog aangeboden de ontwerpen, uitmakende de staatsbegrooting voor de jaren 1846 en 1847, en de middelen om daarin te voorzien.

C. Men verwacht de aanbieding van:

1°. Ontwerp van wet tot regeling van het stuk der pensioenen.
2°. Nieuwe inrigting der schutterijen.
3°. Verbetering van het muntstelsel.
4°. Wijziging der wet tot onteigening ten algemeene nutte.
5°. Spoorweg tusschen Maastricht en Aken.
6°. Wijzigingen in bestaande wetboeken.
7°. Opheffing of wettelijke regeling van onderscheidene fondsen, inzonderheid Hooge Raad van Adel, Zuidplas in Schieland, enz.
8°. Verbetering van de accijns op de suiker.
9°. Wettelijke bepalingen nopens het armwezen.
10°. Invordering der directe belastingen.
11°. Waarborg van gouden en zilveren werken.

Van den 30sten. Z. M. de Koning is heden namiddag uit Tilburg in deze residentie teruggekeerd.

— Naar men verneemt, zullen Z. M. de Koning en HH. KK. HH. de Prinsen, op den avond van den 8 Februarij aanstaande, den jaardag van de stichting der Leijdsche hoogeschool, die stad met Hoogstderzelver tegenwoordigheid vereeren, ten einde ooggetuigen te zijn van de maskerade, welke alsdan door heeren studenten zal gegeven worden.

AMSTERDAM, *den 30 Januarij.* Gisteren werd alhier voor den notaris *Bruno Tideman* en getuigen verleden de acte, waarbij 30 deelnemers zich verbinden tot het bijeenbrengen der eerste *f* 500,000, voor de indijking van den polder Anna-Paulowna, in Noord-Holland.

De Anna-Paulowna-Polder zal een gedeelte zijn van het vroeger zoogenaamde Balgzand of den Westerwaard, en zal eene oppervlakte bevatten van 5000 bunders van den meest vruchtbaren grond. Ingesloten ten noordwesten door het Noord-Hollandsche-Kanaal en den Koegrasdijk, ten zuiden en zuid-oosten door de Zijpe en den Wieringerwaard, zal de nieuwe polder aan de andere zijde door een dijk, van 12,000 ellen of ruim 2 uren gaans, van de Zuiderzee worden afgesloten. Midden door den polder blijft het oude veer, als binnen-boezem stroomen, dat den in te dijken grond in twee deelen verdeelt. De Maatschappij tot indijking heeft besloten om in de eerste plaats het westelijk gedeelte van den polder te voltooijen, en heeft tot vinding der eerste gelden een gedeelte van den grond op billijke voorwaarden te koop aangeboden. Het gewigtige en weldadige dezer onderneming heeft dadelijk de algemeene belangstelling opgewekt; terwijl het vertrouwen, waarmede eenige weldenkenden deze zaak hebben willen ondersteunen, aan de Maatschappij de middelen verschaft heeft, om het voorgenomen werk aan te vangen; zoodra nu het jaargetijde zulks toelaat, zal met de bedijking een begin worden gemaakt.

ROTTERDAM, *den 29 Januarij.* Bij den in onze dagen opmerkelijken, steeds toenemenden vooruitgang en groote uitbreiding van kunsten en wetenschappen,

bij de vorderingen vooral', welke natuur-, schei- en werktuigkunde hebben gemaakt, en die aan wonderen zouden doen gelooven, kan het geenszins verwondering baren, indien wij vermelden, dat thans ook hier ter stede zich iemand bevindt, die beweert in het bezit te zijn van geheimen door hem ontdekt, welke voor de maatschappij in het algemeen, doch meer in het bijzonder op ons vaderland toegepast, van het uiterst belang zouden zijn. Hieronder vooral mag men rekenen dat hij voorgeeft, na langdurige nasporingen en genomene proeven, het middel te hebben gevonden, om eene rivier, hoe groot, hoe breed, of hoe zwaar ook met ijs bezet, binnen korte uren en met geringe kosten daarvan te bevrijden.

HAARLEM, *den* 31 *Januarij*. Na een uitgebreid regterlijk onderzoek omtrent de noodlottige vergiftiging, waarvan in October jl. in de Couranten melding is gemaakt, heeft de arrondissements regtbank alhier gisteren in deze zaak uitspraak gedaan. — De droogist, in wiens winkel, in stede van een ander poeder, het zwaar vergift (*cobalt*, of *arsenicum nigrum*) verkocht is, welks gebruik den dood der beide kinderen ten gevolge heeft gehad, is schuldig verklaard aan het onwillekeurig veroorzaken van den dood dier kinderen, door onvoorzigtigheid, onoplettendheid en het niet behoorlijk nakomen der verordeningen op het bewaren en bergen der vergiften, en te dier zake, op grond van art. 319 van het Wetboek van Strafregt, veroordeeld tot eene gevangenisstraf van drie maanden, eene geldboete van *f* 25 en in de kosten van het regtsgeding. — Van de aanklagt, als of hij op gelijke wijze ook den dood van een ander persoon, welke in Mei jl. hier onder ongewone omstandigheden overleden is, zou veroorzaakt hebben, is de beklaagde vrijgesproken.

ZWOLLE, *den* 30 *Januarij*. Maandag avond jl. is alhier gehouden, de vroeger aangekondigde algemeene vergadering van de deelhebbers in de naamlooze maatschappij, ter verbetering van den handelsweg over het Zwolsche Diep, mede door middel van landaanwinning.

De leden der maatschappij, ten getale van 203, in onderscheidene gewesten van ons vaderland woonachtig, waren of in persoon of bij gemagtigden tegenwoordig.

Uit het verslag van het bestuur bleek:

1°. Dat uit deszelfs midden tot voorzitter was benoemd de heer mr. *A. J. Vos de Wael*, burgemeester der stad Zwolle; tot vice-president de heer mr. *B. W. A. E.* baron *Sloet tot Oldhuis*, president der arrondissements regtbank en tot secretaris de heer *G. Lustenberg*, secretaris der stad Zwolle.

2°. Dat tot dusver in de maatschappij waren ingeschreven 658 aandeelen, ieder groot *f* 500, en dat dus nog slechts 42 aandeelen aan het maatschappelijk kapitaal ontbreken.

3°. Dat het bestuur zich veroorloofd heeft een adres aan Zijne Majesteit den Koning aan te bieden, strekkende, dat het Hoogstdenzelven moge behagen, om, uit aanmerking dat deze onderneming als van algemeen belang is te beschouwen, aan de Maatschappij uit 's Rijks kas een gelijk subsidie te verleenen, als door de Staten van Overijssel in hunne zitting van 1844 is toegestaan, op welk adres men eerbiedig Zijner Majesteits beschikking te gemoet ziet.

De voorlezing van dit met warme vaderlandsliefde gestelde en inzonderheid in den tegenwoordigen tijd hoogst opmerkelijk stuk, waarvan in het Handelsblad en in den Stoompost bereids met een woord is melding gemaakt, is door geheel de vergadering met blijkbare belangstelling en eenstemmigen bijval aangehoord.

Nadat de statuten ten overstaan van den notaris mr. *W. S. van der Gronden* waren gepasseerd, is overgegaan tot het regelen van de bezoldiging en de verdere voorwaarden der aanstelling van den ingenieur-directeur en daarna tot de benoeming van den ingenieur-directeur, uit eene nominatie van twee candidaten, door het bestuur aan de vergadering aangeboden.

En is tot die gewigtige betrekking, met algemeene stemmen benoemd de heer *van Diggelen*, ingenieur bij den waterstaat in Overijssel, dezelfde wiens antwoord op de uitgeschrevene prijsvraag nopens het Zwolsche Diep is bekroond geworden.

Vermits er geen twijfel aan is, of de weinige nog overgeblevene aandeelen zullen eerstdaags zijn geplaatst, zoo mag men verwachten, dat spoedig de werkzaamheden zullen beginnen, en dat nu eindelijk een werk tot stand zal komen, hetwelk, van wege den beduidenden invloed, dien het op den handel en de scheepvaart en overigens door de uitgestrekte landaanwinning ook op andere takken van volksbestaan staat uit te oefenen, voor het Vaderland in het algemeen en voor Overijssel in het bijzonder, als hoogst nuttig kan aangemerkt worden.

GRONINGEN, *den* 30 *Januarij*. Men heeft met groot genoegen vernomen, dat de hooggeleerde heer *J. W. Ermerins* voor de benoeming als hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen bij de hoogeschool te Leyden bedankt heeft. Onze hoogeschool en de geheele stad verheugen zich zeer daarover. En geen wonder, dat men hoogst ongaarne eenen hoogleeraar zag vertrekken, die de vele werkzaamheden, aan zijn ambt verknocht, met zoo veel kunde en ijver waarneemt, die zich vooral zoo veel moeite geeft voor de studerende jeugd, en daarenboven der maatschappij in vele opzigten van groote dienst is: de betrekkingen, waarin hij, buiten het akademisch onderwijs, een even werkzaam als welwillend aandeel neemt, en eene algemeene achting en genegenheid verworven heeft, strekken daarvan ten bewijze. Maar de heer *Ermerins* heeft zich bereids genoegzaam als geleerde en mensch doen kennen, om hier zijn lof te vermelden. Wij kunnen echter niet nalaten, met een enkel woord op te merken, hoe gewigtig en streelend tevens voor de hoogeschool en voor de stad Groningen zijn besluit is, om in ons midden werkzaam te blijven, vooral als men in aanmerking neemt de redenen, die Z. H. G. bewogen hebben, om deze akademiestad niet met Leyden te verwisselen, niettegenstaande al hetgene, dat zulks voor hem zoo aannemelijk moest maken. Men zal dan ook zijn blijven hier op hoogen prijs weten te stellen, even zeer als men dat gewenscht heeft, opdat hij nimmer berouw gevoele over deze zijne keuze, maar steeds de voldoening daarvan moge smaken.

Wij voegen hier nog den wensch bij, dat de insgelijks naar Leyden beroepen hoogleeraar *Juijnbol* het voorbeeld van den heer *Ermerins* volgen, en ons ook verblijden en verpligten moge met hier te blijven, even als vroeger reeds de hoogleeraar *Sebastian* gedaan heeft. Wie wenscht en waardeert dit niet met ons ten hoogste voor den bloei, den roem en de eer van onze hoogeschool.

— Ofschoon het niets zeldzaams is, dat, bij eenen hevigen storm uit het W. en N. W., eene groote massa water de haven dezer stad binnen stroomt en de aldaar laag liggende straten, huizen en kelders binnen dringt en vult, zoo is toch de storm, die in den nacht van den 26 op den 27 dezer gewoed heeft, met een, althans hier vreemd en opmerkelijk verschijnsel gepaard gegaan.

Bij dien storm en vloed is het ijs in het reitdiep opgebroken en naar deze stad, waar het den 24sten tot de Zwaag we reeds was opgeruimd, in eene zoo groote hoeveelheid en met zulk een geweld gedreven en opgestuwd, dat hetzelve de Noorderhaven, bij den hoek van het zoogenoemde Ameland, spoedig geheel heeft gestopt. De aankruijende massa ijs is vervolgens door de kleine spilsluis de Zuiderhaven ingedreven en heeft dezelve geheel gevuld. Ook het Reitdiep buiten deze stad is tot Donghorn en verder met ijs bezet, en de dijksglooijingen zijn daarmede bedekt geworden.

Eene zoodanige opkruijing van het ijs in onze haven, waardoor zelfs de straat langs dezelve met ijsschotsen bedekt was, en eene zoogenoemde aak losgerukt, en met ijs gevuld, door en onder den vloed langs sluizen en bogen tot buiten de andere zijde der stad gevoerd werd, maar waardoor overigens geene noemenswaardige schade aan de schepen in de haven is veroorzaakt, kan men zich niet herinneren, dat hier ooit heeft plaats gehad.

Wat de veroorzaakte schade aan eenige dijken betreft, zulks is, althans voor zoo verre men dit tot dus verre heeft kunnen ontdekken, slechts van weinige beteekenis en bepaalt zich tot eenigen geringen uitslag aan dijken te Vierhuizen, te Zoltkamp, te Delfzijl, enz.; alles is dadelijk hersteld kunnen worden.

Nog heden zit het ijs tot omtrent 100 ellen voorbij Kostverloren vast, doch ofschoon er geene beweging in het ijs bij den ebstroom bespeurd wordt, schijnt de rivier toch niet gestopt te zijn.

BEERTA, *den* 24 *Januarij*. Heden had alhier, door het misbruik van sterke dranken, het volgende ongelukkig voorval plaats.

Een man, H. J. M., omstreeks 70 jaren oud, even gelijk zijn nog eenige zoon sterk aan den drank verslaafd, werden beide op den avond van den 23 dezer geheel beschonken; de zoon, nadat alvorens vader en zoon elkander geslagen hadden, begeeft zich te bed. Een weinig tijds daarna vatten de kleederen van den vader, die opgebleven was, vuur; op welke wijze zich dit heeft toegedragen, is onbekend, maar deze verklaarde, dat zijn zoon geweigerd had, hem hulp te verleenen, en deze, misschien te zeer beschonken, om zich zelven te redden, werd eindelijk omstreeks middernacht jammerende gehoord door eene buurvrouw, welke van den arbeid terug keerde; na herhaalde keeren geklopt te hebben, wordt haar door den zoon de deur geopend, en thans vindt zij den grijsaard in den beklagenswaardigsten toestand: zijne kousen, broek, enz. waren nog smeulende, schoon reeds bijna door het vuur verteerd. Een geroepen geneeskundige verklaarde den toestand des lijders voor hoogstgevaarlijk; de teenen en een gedeelte van den regtervoet waren tot kool verbrand, verscheidene deelen zijns ligchaams vreesselijk gehavend; zoodat de lijder dan ook na 12 uren lijdens den geest gaf.

Moge deze ontzettende gebeurtenis op nieuw tot waarschuwing dienen voor hen; die zich aan het misbruik van sterken drank overgeven, waardoor, zoo als men hier nu ook weder gezien heeft, de teederste banden des bloeds verbroken worden en menigmalen een akelige dood wordt veroorzaakt.

HEERENVEEN, *den* 29 *Januarij*. De Vriesche Maatschappij tot onderlinge verzekering van Schepen, te dezer plaatse gevestigd, heeft heden hare *zevende* jaarlijksche algemeene vergadering gehouden.

Uit de rekening en verantwoording is de gunstige toestand van deze allezins nuttige inrigting weder overtuigend gebleken, terwijl dezelve zich blijft kenmerken door een naauwkeurig, eenvoudig en min kostbaar beheer; zoodat deze Maatschappij, ook vooral wegens hare soliditeit, eene meer algemeene deelneming verdient, en derhalve ruimschoots kan worden aanbevolen.

LEEUWARDEN, *den* 3 *Februarij*. Het *Staatsblad* no. 3 bevat een besluit van 16 Januarij 1845, bepalende de plaatsing in dat blad van de met Frankrijk geslotene overeenkomst tot wederzijdsche uitlevering van beschuldigden en misdadigers.

Het *Staatsblad* no. 4 behelst een besluit van 17 Januarij 1845, houdende aanwijzing van de daarbij vermelde expeditie-kantoren in Limburg voor den doorvoer aan de landzijde. Bij dit besluit wordt, bij uitbreiding van dat van 10 Junij 1840, overeenkomstig art. 75 der algemeene wet van 26 Augustus 1822 *Staatsblad* no. 38), de op den weg van Venlo naar Kaldenkirchen, en op dien van Venlo naar Straelen, bestaande expeditie-kantoren, alsnog aangewezen voor den doorvoer aan de landzijde, en mitsdien het bepaalde bij § 2, 2°. van het Koninklijk besluit van den 12 Junij 1839 (*Staatsblad* no. 23), voor zoo verbetreft de openstelling van het kantoor Venlo, voor den doorvoer, ingetrokken.

Het *Staatsblad* no. 5 behelst een besluit van den 21 Januarij ll., houdende intrekking en buiten werking stelling van de daarbij bedoelde besluiten, verordeningen en instructien, in zake van de bereiding en den handel van meekrap. Dit besluit is genomen op het rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 8 December 1844, ten geleide der adviesen, van verschillende zijden ingewonnen op de vraag, in hoe ver de maatregelen tot wering der kwade praktijken in de bereiding en handel van meekrap, bij Koninklijk besluit van 28 October 1819, (*Staatsblad* no. 54) en verder daarmede in verband staande, verordeningen vastgesteld, door de ondervinding gebleken zijn, aan het doel te beantwoorden. Bij het besluit wordt vastgesteld, om zoo wel het opgemelde Koninklijk besluit van 28 October 1819 (*Staatsblad* 54) als de verdere Koninklijke besluiten, verordeningen en instructien, welke krachtens dat besluit genomen of daaruit voortgevloeid zijn, gerekend van 21 Januarij ll. af, geheel in te trekken en buiten werking te stellen.

— Z. Exc. de minister van financien heeft bekend gemaakt, dat van de gelegenheid, welke, ten gevolge van 's Konings besluit van den 2 Januarij ll. (*St. bl. no.* 1), van den 8sten tot en met den 28sten dier maand heeft opengestaan, tot vrijwillige verwisseling van 5 in 4 percents nationale schuld, deze laatste tegen den prijs van acht en negentig en drie vierden ten honderd, is gebruik gemaakt voor een kapitaal van *f* 9,449,000.

— Z. Exc. de Minister van Oorlog heeft ter kennis van ouders en voogden gebragt, die hunne zonen en pupillen voor de koninklijke militaire academie bestemmen, dat er ten dezen jare geene admissie voor de wapens der kavallerie, artillerie en genie hier te lande zal plaats hebben; zullende het aantal plaatsen van kadet voor het wapen der infanterie, mede hier te lande, en voor de dienst in de kolonien, hetwelk dit jaar ter vervulling zal worden opengesteld in de maand Maart of April aanstaande nader worden bepaald; bij de gewone aankondiging, welke jaarlijks ten opzigte van de toelating van jongelingen bij gemelde academie geschiedt.

— Men verneemt, dat de Heer Gouverneur van Zeeland het noodig geacht heeft, aan Z. Exc. den Heer Minister van Justitie inlichtingen te verzoeken: »of de beambten en commissarissen van policie, bij uitsluiting bevoegd zijn te achten tot het bewerkstellingen, hetzij met, hetzij zonder de ijkers, van de bij art. 2 van het Koninklijk besluit van 18 Dec. 1822 (*Staatsblad no.* 52), bedoelde visitatien op de maten en gewigten, of dat hetgeen in dat art., mitsgaders in art. 3 van het besluit van den 30 Maart 1827 (*Staatsblad no.* 13), door politie-beambten wordt bedoeld, in eenen ruimeren zin moet worden opgevat, zoodat ook de manschappen van de maréchaussée, alsmede de veldwachters, mitsgaders de agenten van politie, en de geregts-dienaars, tot die visitatien geregtigd zijn?"

Welgemelde Minister heeft, ten gevolge daarvan, aan den Heer Gouverneur medegedeeld, dat, volgens zijn gevoelen, de politie-beambten, op wettige wijze aangesteld en beëedigd, allen bevoegd zijn, om in zake van overtredingen op het stuk der maten en gewigten, proces-verbaal op te maken, en zulks vooral in verband met het 7de lid van art. 11 van het Wetboek van Strafvordering, waarbij tot het opsporen van misdrijven in het algemeen, ook bevoegd worden verklaard alle andere beambten, in zaken, bij bijzondere wetten en wettige verordeningen aan hunne werkzaamheid toevertrouwd, hetwelk juist voor de politie-beambten, zonder eenige uitzondering, bij art. 3 van opgemeld Koninklijk besluit van den 30 Maart 1827, plaats vindt, zoodat niet slechts de beambten of commissarissen van politie en de waterschouten, dat is, de hulp-officieren van justitie, en daarom afzonderlijk in den aanvang van het gemelde 11de art. des Wetboeks van Strafvordering opgenoemd, maar ook de veldwachters, de geregtsdienaren, de manschappen der maréchaussée en de gewone politie-agenten, ieder binnen de uitgestrektheid van het gebied, waarvoor hij is aangesteld tot het constateren der bedoelde overtreding, behooren bevoegd te worden geacht.

— De Staatsraad, Gouverneur der provincie Noord-Braband heeft ter kennis gebragt aan de daarbij belanghebbende eigenaren, bruikers of huurders, dat zal behooren te worden overgegaan tot de onteigening der niet bereids bij minnelijke schikking afgestane gronden, onder de gemeente Loon-op-Zand gelegen, welke benoodigd zijn tot den aanleg van eenen straatweg van Tilburg naar Waalwijk, van welke het daarstellen bij koninklijk besluit van den 13 December 1843, no. 83, is geautoriseerd: dat dienvolgens, ter voldoening aan art. 3 en 4 der wet van 29 Mei 1841 (*Staatsblad no.* 19), op het gemeente-huis, ter inzage van de belanghebbenden zal worden gelegd kopij van de plattegrondteekening der voorgenomen onteigeningen en van den daartoe behoorende staat, vermeldende de op de openbare registers bekende eigenaren der bedoelde gronden, en de verder noodige aanduidingen bevattende, en wel van af den 1 Februarij; dat, van af dien tijd, die gronden, zoo veel mogelijk, door bakens of andere uitwendige teekenen, zullen zijn gekenmerkt, en dat vervolgens eene commissie van heeren gedeputeerde staten der gemelde provincie, vergezeld van den heer hoofd-ingenieur van den waterstaat, zich op Maandag den 17 Februarij e. k., in de gemeente Loon-op-Zand zal vervoegen, aldaar in het gemeentehuis, des voormiddags ten elf ure, aan de ten deze belanghebbenden, welke zulks zullen verlangen de noodige inlichtingen zal geven, en hen in hunne belangen zal hooren.

Dezer dagen is door de policie te Arnhem een persoon betrapt, zich noemende *Willem Willems*, woonachtig te Rotterdam, terwijl hij pogingen aanwendde om inteekeningen in te zamelen op Nederlandsche in Antwerpen nagedrukt wordende boekwerken, te weten de *Gedichten van Tollens* en het *Nederduitsch Letterk. Woordenboek van Weiland*. Reeds had hij een aantal inteekeningen tot nadeel van den Nederlandschen Boekhandel ingezameld. Deze ontdekking zal het echter aan de policie zoowel als aan de ambtenaren der in- en uitgaande regten gemakkelijk maken den invoer dier nadrukken te beletten en de verordeningen der regering, die getoond heeft zeer veel belang in deze zaak te stellen, na te komen.

— De Gemalin des regerenden Hertogs van Nassau, dochter van den Russischen Grootvorst *Michiel*, is, naar het berigt uit Wiesbaden in een dagblad van Frankfort, den 28 Januarij ll., weinige uren na de verlossing van eene doodgeboren Dochter overleden. Die Vorstin telde nog geen volle negentien jaren.

— Het Engelsch tijdschrift *Art Union* berigt de uitvinding eener nieuwe wijze van nadrukken aldus: Dezelve bestaat, zegt het Journaal, in de verveelvuldiging van alle soorten van boekdruk of anderen afdruk door de pers, van teekening, gravure of litographie, in zoo vele exemplaren als men verkiest en in een onbegrijpelijk korten tijd. Wij hebben teekeningen gezien, die zoo uit den hand van den kunstenaar kwamen; en reeds na verloop van naauwelijks een kwartier uurs, konden deze de meest volledige reproductien van hunne werken ontvangen. Van eene Fransche gravure, voorstellende een Christuskop van *Delaroche*, werd, zoo het schijnt als eene eerste grootere proef, eene nieuwe plaat genomen, en 4 à 5000 afdrukken gemaakt, zonder daarmede de grenzen der verveelvuldiging te hebben bereikt. De orgineele plaat werd met de kopijen aan een gezelschap kunstenaars, schilders en graveurs voorgelegd, en

alleen schijnen de verschillende afdrukken van eene en dezelfde plaat te zijn, met het enig onderscheid, dat de eene met wat meer zorgvuldigheid scheen behandeld dan de andere.

De uitvinder dezer nieuwe kunst is een Engelsche graveur. *Art Union* belooft in de aflevering van Februarij eene uitvoerige beschrijving derzelve benevens afdrukken. Het Journaal maakt daarbij de aanmerking, dat het origineele blad door het nadrukken niet beschadigd wordt. Voorts meent het, dat de methode wel niet lang een geheim zal blijven; de uitvinder toch heeft niet eens een patent daarvoor genomen, wel inziende, dat de uitvinding aan ieder het middel tegen hetzelve aan de hand geeft. Is de uitvinding zoo volkomen, als men reden heeft te gelooven, dan is het niet te berekenen, tot welke veranderingen in de wetgeving dezelve leiden moet. Want wanneer een gedrukt of geschreven document met zulk eene zekerheid en zoo zonder gevaar van ontdekking vervalscht worden kan, zijn de gevolgen niet te overzien; of, zou men er bij kunnen voegen, de wereld moet in eens eerlijk worden.

Uit het vroeger medegedeelde twaalftal, heeft de groote kerkeraad der Hervormde gemeente te 's Hertogenbosch, den 29 Januarij, geformeerd het volgende zestal van predikanten: *A. H. Blom*, th. dr. in 't Woud; *J. Broedelet*, te Wijk bij Duurstede; *L. van Haaften*, te Goes; *M. A. Jentink*. te Harlingen; *E. B. Swalué*, th. dr. te Goes; *H. van Voorst*, te Wormer.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART te HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 27 Januarij het tjalkschip *Maria*, kapt. J. D. Visser, en het schonerschip *Fame*, kapt. W. Barfield, beide van Londen. — Den 28 dito de schonerschepen *Friends*, kapt. W. Cousins en *Dee*, kapt. T. R. Botson, beide van Londen. — Den 29 dito het kofschip *Anna Margaretha*, kapt. M. H. Overmeer, van Laurvig.

Uitgezeild: Den 27 Jannarij het schonerschip *Northam*, kapt. H. B. Disneij, naar Londen.

MENGELWERK.

OVER DE HOOGE VEENEN.

(*Vervolg van No.* 8).

Uitgestrekt zijn de velden in Noord-Nederland, die met Hoog en Laag Veen bezet zijn. Zij zullen duizenden en tien duizenden van bunders bedragen. Behalve in Noord-Nederland worden Veenen gevonden in Schotland en Ierland en op vele plaatsen van het Noord-Westelijk gedeelte van Duitschland, Oost-Friesland, Munster, Oldenburg, het Bremensche en Hanoversche.

En hiermede ter zake overgaande moet ik betuigen mij niet te kunnen vereenigen met het denkbeeld van hen, die beweren, dat de Veenen hunnen oorsprong schuldig zijn aan eene plaatselijke aangroei, veroorzaakt door eene steeds voortgaande *ophooping van verrottende, vooral waterplanten.* — Dat de kleur, zwaarte en vastheid der bijzondere lagen aan de meer of mindere jaren van verrotting en van de persing van de bovenste op de benedenste laag moet worden toegeschreven.

Navolgende tegen bedenkingen schijnen deze vooronderstelling te moeten omverwerpen:

1. Van waar toch zouden alle die planten en kruiden gekomen zijn, die door verwelking en verrotting eene hoogte zouden hebben kunnen formeren van meer dan 20 voeten? Hoe weinig wordt de grond verhoogd door op een verrotte boombladeren, en zeker, verrotte waterplanten zullen geen meerdere vaste stoffe nalaten dan zaamgepakte bladeren.

2. Het zoogenaamde Raauwveen, waarvan ik de definitie heb gegeven, schijnt nog in den natuurlijken staat te zijn. Op hetzelve groeit noch heide, noch eenige andere plant. De oppervlakte is te nat en te pappig om eenig kruid voort te brengen; en bij zeer drooge zomers droogt de bovenkorst te veel uit, om waterplanten te doen groeijen. Indien nu die hooge Veenbeddingen het product waren, van daar ter plaatse gegroeid zijnde planten, hoe is dan nu die groei geheel opgehouden? Dan niet alleen deze Raauwe maar ook de ontgonnene Veenen, brengen op hunne oppervlakte niets dan eenige heideplanten voort, welke bij menschen geheugen niet de minste verhooging van grond hebben te weeg gebragt, evenmin als de uitgestrekte met heide overdekte velden.

3. De zandbodem, waarop de Hooge Veenen liggen, en die der Lage Veenen, verschilt in hoogte tusschen de 30 à 40 voet; — kunnen nu dezelfde planten op deze onderscheidene gronden even welig gegroeid zijn, vooral waterplanten? en zoo ja, is dan, nadat die zandbodem met eenige voeten dikte van verrotte planten bedekt was, die groeikracht in dat geformeerde Veen overgegaan, om die dikte van Veenbedding te formeren, welke wij thans aanschouwen? In de lage landen vindt men de Zwarte Veenstof 7 à 8 voet diep; — gesteld nu, dat in de Hooge Veenen de Zwarte Veenstof ook tot die dikte van bedding aanwezig is, kan men vooronderstellen, dat op die oppervlakte steeds zulk eene vegetatie is blijven bestaan, om dezelve nog met eene dikke laag van 10 à 12 voet bonte of bruine turf te verhoogen, terwijl men thans in de zoogenaamde Maden of Lage Hooilanden, zijnde de oppervlakte der zwarte turf of baggelaar, slechts hard gras en hier en daar eenig riet en biezen aantreft, en dus de groeikracht van die Veengronden zonder bemesting niet zeer vruchtbaar schijnt te zijn.

4. Hoe zal men bij de stelling van aangroei eenige voldoende oplossing kunnen geven ten opzigte van die Putten of Veendobben, welke men midden in de zandgronden, geheel met Veenstof gevuld, aantreft? Er worden namelijk in Friesland, Groningerland en Drenthe, in zandige heidevelden Kuilen of Putten gevonden van 30, 40, 50 en meerdere roeden diameter, welke tot 10 à 11 voeten diepte gevuld zijn met eene zwarte Veenstof, slechts overdekt met eene zeer geringe laag van de bruine of bonte kleur, overigens even vlak als de omliggende Heide. Alleen groeit op dezelve een lichtkleurig gras, waardoor zij op zekeren afstand van de Heide te onderscheiden zijn. Kunnen deze diepten ook geacht worden door steeds uitspruitende en telkens verrottende planten gevuld te zijn? Waren zij oorspronkelijk vol water, zoo als zij nu zijn, na het uitgraven der Veenstof? Waar vindt men planten die groeijen op een grond, die 10 voeten onder water staat? Waren het waterplanten die op het water drijvende verrotten en nederzakken? Welk eene eeuwigheid zoude er noodig zijn, om door verrotting van zoo weinige planten op eene zoo geringe oppervlakte tot 10 à 11 voeten ineen geperst Veen daar te stellen? En wanneer het waarheid is, dat in de Hooge Veenen door de drukking van de bovenste Veenlaag de benedenste meer te zamen geperst en daardoor meer vastheid verkregen heeft en ook van kleur veranderd is, waar is dan die zamenpersende bovenlast in deze Kuilen gebleven, daar de hier gevonden wordende Veenstof bijna geheel van boven tot beneden ineen geperst zwart van kleur, als steenkool, zeer zwaar en brandbaar is?

5. Op de meeste plaatsen wordt onder de Veenen eene menigte gave boomstammen gevonden, welke aldaar in het zand gegroeid zijn, gelijk uit de wortels, die daarin bij de omverre gestorte stammen gevonden worden, ontegensprekelijk bewaarheid wordt. De meest kenneljike zijn zware Eiken, Dennen, Okkernooten en Berkenboomen; ook vindt men Hazelnooten, Eikels, witte bast van den Berkenboom en somtijds gansche hoopen eiken bladeren: hoe is het nu denkbaar dat deze voorwerpen, zoo lang aan lucht en licht, regen en zonneschijn hebben kunnen blijven blootgesteld, zonder geheel te vergaan, tot dat een laag van langzaam verrottende planten dezelve ter dikte van eenige voeten bedolven had? Waterplanten, Kroos en Riet kunnen slooten of grachten, indien die niet te diep en te wijd zijn, binnen zekere jaren modderig maken, maar de gronden waarop de Veenen liggen, kunnen niet onder water gestaan hebben, en tevens geschikt zijn geweest, om zware boomen te doen groeijen, welker aard eene hooge zandbodem vereischt. Indien die boomen vroeger omgestort, naderhand met water overdekt, de verrotting en veenwording der daarin en op wassende planten hebben moeten afwachten, hoe hebben dan Eiken bladeren, Haselnooten en de nog zachtere Berkenbast, de wegspoeling of verrotting kunnen ontgaan? Wanneer slooten onder of nevens bosschen slechts weinige jaren niet worden schoongemaakt, zal men meest alle bladeren en takken daarin gevallen geheel tot aarde vergaan vinden.

6. Op sommige Hooge Veenen worden geheele Meren van vrij grooten omvang gevonden, en van eene aanzienlijkte diepte, staande de bodem van dezelve gelijk aan die waarop de Veenen rusten, zoodat, wanneer die ontgonnen worden, de begreppeling en bijgegravene kanalen deze Meertjes aftappen en droog maken; zonder het omliggend Veen zouden dezelve dus niet kunnen. Kunnen zij zich geformeerd hebben na den aangroei der Veenen? Waar is dan de materie gebleven, welke dezelve door hunne wording vervulden, daar de oppervlakte van alle Hooge Veenen effen en vlak, niet heuvelachtig is? Kunnen de omringende Veenen, die als het ware als keerdijken moeten beschouwd worden, om die Waterplassen tijdelijk zijn heengegroeid? Dit toch zal, in aanmerking genomen dezen langzamen aangroei voor onmogelijk geacht worden.

7. In het oord, dat ik bewoon, zijn eenige velden, waarop eene bedding Veen van 3 tot 5 voet gevonden wordt; men heeft bij het verveenen eene plek Eiken bladeren aangetroffen van meer dan 10 roeden in het vierkant; deze lagen op den zandbodem, dezelve geheel overdekkende: — op deze bladeren vond men de gewone Veenstof; hoe hebben planten op die bladeren kunnen groeijen, om vervolgens het Veen te formeren, voor dat dezelve tot vruchtbare aarde vergaan waren? Waren zij met water en daarop drijvende planten bedekt, zouden zij echter niet tot modder zijn overgegaan? Het tegendeel had plaats; zij waren even kenbaar en gaaf als afgevallen herfstbladeren, die men na den winter onder de boomen vindt.

8. In de meeste Lage Veenen, gelijk mede in de benedenste of zwarte bedding van de Hooge Veenen, vindt men twijgen of dunne takken van boomen, zich een voet of vier boven den zandbodem in de Veenstof verheffende; deze dunne takken of twijgen zijn zoodanig vergaan, dat zij bij het doorsteken niet den minsten tegenstand bieden, en zeer ligtelijk bij het mengen van den Sponturf of Baggelaar, onder de gespreide Veenstof zich laten vermengen. Wanneer men echter een turf, waarin een dergelijk hout nog in zijn geheel aanwezig is, droogt, kan men de vergane tak er gemakkelijk uitnemen, en laat dan in de turf de juiste opening over, waarin zij gezeten heeft. Indien nu de Veenstof, uit verrotte op de plaats gegroeid zijnde planten bestaat, is het dan te verklaren, dat zulk eene dunne tak, bijna geen vast hout ln haren groenen staat hebbende, niet in die algemeene plantenverrotting gedeeld heeft?

En hier stap ik van de wederlegging der theorie van aangroei af, met welke ik mij te langer heb bezig gehouden, omdat vele bedenkingen tegen dezelve meerdere waarschijnlijkheid geven aan de hijpothese van aanspoeling welke ik de mijne make. — Ik zeg hijpothese: immers alle onderscheidene meeningen, die echter slechts twee hoofdgevoelens van aangroei of aanspoeling uitmaken, rusten op vooronderstellingen. Trouwens ondervinding of geschiedenis, aan welke men geloof kan hechten, kunnen deze niet te hulp komen. Het zeggen toch van TACITUS, dat de bewoners dezer landen de slijk in de lucht droogden, om daarmede hunne spijs te koken en hunne verkleumde ligchamen te verwarmen, maakt het wel waarschijnlijk, dat hij turf bedoeld heeft, maar bewijst niets meer, dan dat er toen reeds Veenen bestonden en de inwoners er het gebruik van kenden. Aanduidingen, welke aanschouwelijk zijn, gegrond op een juist en naauwkeurig onderzoek; oordeelkundig uit analogie voortspruitende gevolgtrekkingen, onderscheiding tusschen hetgeen meerdere of mindere waarschijnlijkheid heeft; zullen het meest tot uitkomsten leiden die der waarheid het naaste zijn.

(*Het Vervolg in het volgend Nommer*).

Eene bijzonderheid uit den ouden tijd.

In het begin der vorige eeuw, wilde een burger van het stadje *Tarascon*, gelegen in *Provence*, een der Departementen van *Frankrijk*, zijnen kelder laten vergrooten. Zijne woning paalde aan de *Rhone*, eene van Frankrijks grootste rivieren, welke deze plaats bespoelt. De werklieden daarmede bezig ontdekten eenen muur, voorzien van eene ijzeren deur. Deze opengebroken zijnde vertoonde eenen onderaardschen gang, dien men naauwelijks eenige schreden was ingegaan, of men vernam zulk een schrikverwekkend gedruisch, dat men zich niet verder durfde wagen. De stads overheid hier van onderrigt, beloofde aan eenen tot levenslangen dwangarbeid veroordeelden misdadiger, de vrijheid, indien hij besluiten konde, om in dezen onderaardschen gang tot aan deszelfs einde door te dringen. De man nam de taak op zich, maar was naauwelijks halverwege gekomen, of hij keerde bleek en bevende terug; zeggende: dat hij liever wilde hangen, dan eenen onbekenden dood sterven. Hij verklaarde zulk een ijsselijk gedruisch en gebons vernomen te hebben, dat hij zich elk oogenblik verbeeldde, dat alles, rondom hem, aanstonds zou instorten en hem onder het puin bedelven. De stedelijke overheid, door dit berigt nog nieuwsgieriger geworden, vernieuwde den volgenden dag hare belofte, met toezegging van eene goede belooning bovendien, indien hij het waagstuk nog eens ondernemen wilde. De man deed zulks, en had nu den moed, om dezen gang tot aan deszelfs einde door te gaan, waar hij eene andere deur vond, welke hij echter niet kon openen. Thans werd eene goede som uitgeloofd aan degenen, die den gang nog eens doorgaan en de tweede deur openbreken wilden. Zes werklieden ondernamen dit, en nu bleek het, dat deze gang uitkwam in het aan den anderen oever der rivier gelegen *Beaucaire*, een stad in het Departement *Languedok*, zoo dat dezelve gemaakt was om tusschen beide steden een gemeenschap te openen. Het gehoorde gedruisch en gerommel werden veroorzaakt door de rivier, de *Rhone*, die met zijnen fellen stroom, keisteenen en meer harde zelfstandigheden tegen dezen verwulfden gang aanbonsde.

Men beweert, dat de, uit de 8ste eeuw zoo beroemde, Vorst *Karel Martel*, zijn leger door dezen onderaardschen gang liet trekken, om de *Saracenen*, die in *Frankrijk* gevallen waren, en geheel *Europa* dreigden te overstroomen, onverhoeds te overvallen, met dat gevolg, dat hij derzelver krijgsmagt geheel versloeg, en door deze, in de jaarboeken der Algemeene Geschiedenis genoegzaam bekende, overwinning, de gansche Christenheid van de vrees voor deze Barbaren verloste. — Indien het geval van dezen gang eene daadzaak is, waaraan wel niet valt te twijfelen, dan zijn de hedendaagsche *tunnels* geene nieuwe onderneming meer.

Ommerschans, Jannarij 1845. H. HOOGSTRA.

Vijfde BUITENGEWONE WINTERAVOND-VERGADERING van het Departement Leeuwarden der Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, Woensdag den 5 Februarij 1845, 's avonds 6½ uur. — Redenaar: de heer J. H. WARREN, Rector te Dokkum.

GEREGTELIJKE AANKONDIGING,

van een Exploict dd. 31 Januarij 1845, waarbij door het Ministerie van den bij de Arrondissements Regtbank te Sneek fungerenden Deurwaarder JOHANNES DE VRIES, ter requisitie van *Jolle Durks de Jong*, Werkman te Sondel, *Jacob Durks de Jong*, *Anne Durks de Jong*, Varensgezellen te Nijega en *Neeltje Durks de Jong*, Dienstmeid te Koudum, tot hunnen Procureur hebbende Mr. BOUWE SJOERDS STIENSTRA, te Sneek, der Requiranten afwezigen Bloedverwant ROMKE DURKS DE JONG, in der tijd te Oudemirdum woonachtig, doch thans zonder bekend verblijf, *wordt opgeroepen* om ingevolge bij voorzegde Regtbank gewezen Vonnis van den 25 Januarij dezes jaars, *op Woensdag den 28 April eerstkomende*, des voormiddags ten elf ure, te verschijnen voor de Edel Achtbare Heeren Mrs. G. ANDREÆ Pz. en J. H. DE SITTER, Leden van meergemelde Regtbank, als ten dezen benoemde Regters Commissarissen, zitting houdende in het Paleis van Justitie te Sneek, ten einde te worden gehoord omtrent het door de Requiranten gedaan verzoek om kosteloos te procederen, ten fine van verklaring van vermoedelijk overlijden des Gerequireerden.

Waarvan Acte,
MR. B. S. STIENSTRA, *Procureur*.

, Getrouwd:
Heerenveen, den 23 Januarij 1845.
G. LAND, *van Franeker*, en
A. HAITSMA V. D. MEULEN.

, Heden beviel door Gods goedheid van een' ZOON HANNA A. POLACK, geliefde Echtgenoote van

Bolsward, den 28 Jannrij 1845. L. S. DE JONG.

, Heden verloste mijne geliefde Echtgenoote TRIJNTJE GEERTS, van een' welgeschapen ZOON, welke kort na de geboorte is overleden.

Joure, den 30 Januarij 1845. SIPKE TACONIS Kz.

, Heden beviel van een' welgeschapen ZOON PETRONELLA MARIA ESKES, geliefde Echtgenoote van

Kollum, den 30 Januarij 1845. D. H. ANDREÆ.

, Heden avond beviel van eenen ZOON TRIJNJE FERWERDA, geliefde Echtgenoot van

Bozum, den 31 Januarij 1845. F. JANSEN.

Eenige kennisgeving.

, Heden beviel van eene Dochter M. H. de VRIES, geliefde Echtgenoote van
Harlingen, D. van DAM,
den 31 Januarij 1845. *Stads Chirurgijn en Vroedmeester.*

, Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene Dochter ANTJE van der FEER, geliefde Echtgenoote van
Sneek, den 31 Januarij 1845. W. COOL van BOKMA.

, Mijne geliefde Echtgenoot FENNE JANS HOTTINGA beviel heden morgen voorspoedig van eene welgeschapene Dochter.
Leeuwarden, den 3 Februarij 1845. E. E. de JONG.

, Het behaagde der wijze Voorzienigheid, gisteren avond ten $11\frac{1}{4}$ ure door den dood weg te rukken, onzen hartelijk beminden Vader, den WelEerw. zeer Gel. Heer P. C. COENTZ, in leven Predikant dezer met Echten gecombineerde Gemeente. Eene hevige beroerte, maakte een einde aan zijn nuttig en voor ons zoo dierbaar leven, dat tot den ouderdom van bijna 70 jaren geklommen was, en van welke hij 48 jaren, het Evangelie der Zaligheid met lust en ijver zoo hier als elders verkondigde. Het ootmoedig en kinderlijk geloof aan een, altijd aanbiddelijk Godsbestuur sterke ons onder dit, zoo smartelijk verlies, terwijl wij hopen, dat onze ontslapene nu op eene volmaakte wijze moge ervaren hoe goed het is nabij God te wezen.
Oosterzee, D. KOENTZ,
den 27 Januarij 1845. *Mede namens Broeders en Zusters.*

, Het behaagde den Heer van leven en dood, heden avond, na in tijds met de H. Sacramenten der Stervenden voorzien te zijn geweest, van mijne zijde weg te nemen, mijne dierbare Echtgenoot CATHARINA SIEBERENS de BOER, in den ouderdom van 39 jaren en bijna zes maanden, waarvan ik omtrent 19 jaren in eenen allergenoegelijksten Echt met haar vereenigd was, mij nalatende 8 Kinderen, waarvan er vier te jong zijn, om dit onherstelbaar verlies te beseffen. Wat ik met mijne nog jeugdige Kinderen in haar verlies, kunnen diegenen gevoelen, die haar van nabij gekend hebben. Dan, dat ik mij aan Gods vaderlijke wil onderwerpe: Hij, die haar te midden van al haar lijden zoo wonderbaar versterkte, zal mij en mijne Kinderen, vertrouw ik, ook de noodige krachten verleenen, om deze smartvolle beproeving, met onderwerping te kunnen dragen.
Bolsward, den 29 Januarij 1845. TJEBBE KLASES HETTINGA.
Strekkende deze tot algemeene en bijzondere kennisgeving.

, Heden overleed ten gevolge eener kortstondige doch hevige aanval van beroerte, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot SIEBOLT HESSELS KUIPERS, in den ouderdom van ruim 44 jaren, na eene Echtvereeniging van bijna 6 jaren.
Hindeloopen, JANTJE PLANTENGA,
den 29 Januarij 1845. Wed. S. H. Kuipers.
Vrienden en Bekenden zoo binnen als buiten de Stad, gelieven deze voor eenige kennisgeving aan te nemen.

, Na eene ongesteldheid van slechts twee dagen, trof ons heden op het alleronverwachtst, de gevoeligste slag, door het afsterven onzer geliefde Zuster en Behuwdzuster JANE FRANCES van der VLIET, Wed. Sjoerd Annes Foekens, in den bloeijenden ouderdom van ruim 28 jaren. — Zij mogt haren Echtgenoot slechts drie maanden overleven.
Harlingen, P. van der VLIET.
den 30 Januarij 1845. *Uit aller naam.*
Algemeene kennisgeving.

De Prijs der BOTER te *Leeuwarden*, den 31 Januarij 1845, *f* 32,50 à *f* 34,00.
BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw:*
LEEUWARDEN, Vrijdag den 31 Januarij 1845: *f* 34,00.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 1 Februarij 1845.

Nederland.					Gebl.
Werk. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$64\frac{1}{4}$	$64\frac{5}{16}$	$64\frac{5}{16}$
Dito dito ...	3	»	$78\frac{5}{16}$	$78\frac{3}{8}$	
Dito dito ...	4	»	$98\frac{3}{4}$		
Dito dito....	5	»	$99\frac{11}{16}$	$99\frac{3}{4}$	
Amort.-Synd.	$4\frac{1}{2}$	»	$99\frac{13}{16}$	$99\frac{7}{8}$	
Dito dito. .	$3\frac{1}{2}$	»			
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$	»			
Dito 1837/39.	$4\frac{1}{2}$	»			
O. I. Leening	4	»	$98\frac{5}{8}$	$98\frac{11}{16}$	
Belgie.......	$2\frac{1}{2}$	»			
Spanje.					
L.b.*Ard.*van 85 £	5	pCt.	$24\frac{13}{16}$	$24\frac{15}{16}$	$24\frac{15}{16}$
Ditoonbep. Stuk.	5	»	$23\frac{9}{16}$	$23\frac{7}{8}$	
Dito...........	3	»	$42\frac{1}{8}$		
Ardoin Coupon.....					

Portugal.					Gebl.
Neg. te Londen	3	pCt.	$60\frac{1}{8}$	$60\frac{1}{4}$	$60\frac{1}{8}$
Binnenl......	5	»			
Rusland.					
1798, 1816....	5	pCt.	$108\frac{1}{2}$		
1828, 1829....	5	»			
Dito bij *Hope*..	4	»	$92\frac{1}{2}$		
Dito bij *Stiegl.*	4	»	$91\frac{1}{8}$	$91\frac{3}{8}$	
Amerika.					
Oblig.........	5	pCt.			
Bank-Actien.........			7	$7\frac{1}{8}$	
Oostenrijk.					
Metaliek.......	5	pCt.	111		
W. B. bij *G. & Co.*	4	»			
Brazilie.					
Obl. te Londen	5	pCt.	$89\frac{3}{8}$	$89\frac{1}{2}$	

Brazil. 1843 5 pCt. $87\frac{1}{8}$; Peru 6 pCt. $17\frac{3}{8}$; Mex. 5 pCt. 34, $\frac{1}{4}$, 34.
De markt in onze binnenlandsche fondsen vertoonde heden weinig levendigheid. Alle soorten derzelve waren bij trage affaire nagenoeg als gisteren.
In Spaansche fondsen was nog al eenige affaire in Onbep. Ardoins. Algemeen was de stemming iets vaster.
Portug. onveranderd; Mexik. waren wederom op de beter afkomende koersen van Londen tot hoogere prijzen gezocht.
Mexic. Uitgest. v. 100 £ $16\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$; R. Gr. v. 100 £ $11\frac{1}{4}$; Binnenl. Portugez. 5 pCt. à 1 Conto $68\frac{1}{4}$.

GRIETMAN en ASSESSOREN van LEMSTERLAND, maken bekend, dat door het pensioneren van den hoogbejaarden Onderwijzer *N. Koopmans*, de post van Hoofdonderwijzer in de openbare Jongensschool te Lemmer is vakant geworden, en noodigen mitsdien uit, ONDERWIJZERS van den tweeden of hoogeren rang, welke genegen mogten zijn naar dien post te staan, om met inzending van hunne akten van *rang* en getuigschriften van *goed burgerlijk* en *zedelijk* gedrag en van *bekwaamheden* in het geven van practicaal onderwijs, — zich daartoe in persoon of bij vrachtvrije brieven aan te melden ter Secretarie van Lemsterland, vóór of uiterlijk op den 20 Februarij 1845.
De voordeelen aan dezen post verbonden, zijn: een jaarlijksch tractement uit de Grietenijkas van *f* 160, eene jaarlijksche toelage van *f* 60 voor huur eener woning en de schoolgelden der leerlingen op de dag- en avondschool, welke p. m. op *f* 400 kunnen worden gerekend.
Het vergelijkend examen zal plaats hebben op Dingsdag den 11 Maart 1845, 's voormiddags ten 9 ure, op het Grietenijhuis te Lemmer. Er zal geene vergoeding voor reis- of andere kosten worden gegeven.
De school wordt thans met behulp van eenen Ondermeester, waargenomen door den Adjunct-Onderwijzer *D. Landmeter.*
Lemmer, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 1 Februarij 1845. W. van ANDRINGA de KEMPENAER.
Ter ordonnantie van dezelven,
H. van GENDEREN.

AANBESTEDING.

COMMISSARISSEN over den MAC ADAMWEG van SNEEK naar BOLSWARD, gedenken op Maandag den 17 Februarij 1845, des voormiddags ten 11 ure, in het Logement de Wijnberg te Bolsward, bij inschrijving en opbod aan te besteden:
Het BEPLANTEN van denzelven WEG met WILGEN en ESDOORN, waarvan het Bestek ter lezing ligt in het voornoemde Logement, alsmede te Sneek in de Wijnberg. — Zullende op Zaturdag den 15 Februarij 1845 aanwijzing op het terrein worden gedaan, beginnende des morgens ten 9 ure te Bolsward.

Aanbesteding bij geslotene briefjes,

van het AFBREKEN van eene oude en het WEDER OPBOUWEN van eene NIEUWE BOERE HUIZINGE en SCHUUR, op de Plaats onder Deerzum, bij *Rintje Willems Speerstra* in gebruik.
Waarvan het Bestek en Teekening van stonden aan ter inzage en lezing zal liggen bij van der PLAATS, op het Sneeker Tolhuis onder Goënga, terwijl op Donderdag den 6 Februarij e. k., des morgens van 11 tot namiddags 2 ure aanwijzing op de plaats zelve gedaan zal worden.
De briefjes franco in te zenden bij P. W. ZETSTRA, Erfgezeten Landbouwer onder Bozum, vóór of op den 11 Februarij 1845.

HET BESTUUR der HOLLANDSCHE SOCIETEIT VAN LEVENSVERZEKERINGEN, OPGERIGT IN DEN JARE 1807, overeenkomstig art. 16 van het Reglement besloten hebbende tot eene VIERDE buitengewone Uitdeeling welke bepaald is op VIJFTIEN TEN HONDERD over het gefourneerde kapitaal, noodigt de Aandeelhouders uit, om op Woensdag den 2 April 1845 of vervolgens des Woensdags en Zaturdags, des voormiddags, ten Kantore derzelve Societeit, Heerengracht bij de Vijzelstraat, no. 63, te Amsterdam, de BEWIJZEN VAN AANDEEL ter stempeling in te leveren. Zullende alsdan worden uitgereikt kwitantiën, bij weder intrekking van welke, door de Eigenaars der Aandeelen geteekend, de uitdeeling zal worden voldaan, en de bewijzen van Aandeel worden terug gegeven.
De Directeur,
Jb. HARTSEN.

Verkoop van natte Veen.

MR. W. J. HEMSING, Notaris te Balk, zal, op Donderdag den 6 Februarij 1845, veilen, en op Donderdag den 20 dier maand, aanbieden te verkoopen, telkens des namiddags ten 3 ure, ten huize van *Rimmer J. Bergstra*, te Oudega, onder uitloving van strijk- en verhooggelden:
De NATTE VEEN, zich bevindende op een stuk Veenland gelegen te Oudega, groot 6 bunder 52 roede 20 el, in eigendom behoorende aan *Broer Sjoerds Bouwma* en *Tjitte Foekes Landman*, en zulks in vier perceelen, breeder bij Billetten vermeld.

DE Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, ten verzoeke van Mr. B. S. STIENSTRA, Procureur aldaar, op Zaturdag den 8 Februarij 1845, 's namiddags ten 3 ure, ten huize van *J. P. Westra*, op Roodhuis onder Oosterend, finaal, verkoopen:
1. Een stuk uitmuntend zeer vruchtbaar GREIDLAND, de *Achtehalf* genaamd, gelegen aan de Oude Ried onder Lutkewierum, sectie C, no. 267, groot 2 bunder 66 roede 50 el, in huur bij *G. Bottinga*, voor *f* 185 's jaars; staande per $36\frac{3}{4}$ roede op *f* 275.
2. Een stuk DITO, aldaar, de *Vierdehalf* genaamd, sectie C, no. 266, groot 1 bunder 33 roede 40 el, liggende naast het vorige perceel, laatstelijk door *F. M. Miedema* gebruikt; staande per $36\frac{3}{4}$ roede op *f* 283.
Beide perceelen St. Petri 1845 te aanvaarden.

VERHURING.

DE Notaris de VRIES, te Augustinusga, zal, op Woensdag den 12 Februarij 1845, ten 3 ure na den middag, in de Herberg van *H. Westra*, te Strobos, in het openbaar, voor den tijd van vier achtereenvolgende jaren, in te gaan den 12 Mei aanstaande, verhuren:
Eene HUIZING met AANBEHOOREN, staande en gelegen te Augustinusga, gequoteerd no. 51, waarin eene lange reeks van jaren met goed succes is uitgeoefend eene Kuiperij en Houtnegotie, door nu wijlen *Gosse Jans van der Veen* en deszelfs nagelatene Weduwe thans Huisvrouw van *Ruurd Fokkes Faber*, Mr. Grofsmid te Strobos.
De huurder zal de Kuipersgereedschappen en het bij de aanvaarding voorhanden zijnde Hout, op tauxatie, tegen contante betaling, moeten overnemen.

VOORLOOPIGE AANKONDIGING.

MEN is voornemens ten overstaan van Mr. J. A. van ROIJEN, Notaris te *Zwolle*, in de maand *Junij eerstkomende*, op dag en plaats nader te adverteren, publiek te verkoopen:

HET KANAAL *DE DEDEMSVAART*,

gelegen in de provincie *Overijssel*; en strekkende van af de stad *Hasselt* aan de rivier het *Zwarte water* tot *Gramsbergen* aan de rivier *de Vecht*; met alle deszelfs zijtakken, Schutsluizen, Bruggen, Sluis- en Brugwachters Woningen, onderscheidene tot deze bezitting behoorende Gebouwen, Huizen en Gronden, speciaal ook de Herberg *de Ligtmis*, met deszelfs onderhoorige Landerijen.

Bij geslotene briefjes te huur:

EENE zeer vruchtbare ZATHE en LANDEN, gelegen onder Nijkerk in Oostdongeradeel, bij wijlen *Wiltje Meinderts de Vries* bewoond geweest, groot 36 bunder 74 roede zoo Bouw- als Greidlanden; voor den tijd van 7 jaren, Petri en Mei dezes jaars in te gaan. De briefjes moeten ingeleverd worden vóór den 20 Februarij eerstkomende, ter Secretarij van Westdongeradeel te Ternaard, alwaar ook de Voorwaarden te vernemen zijn.

DE DRIE ROMERS.

DEZE HERBERG, gelegen aan den Straatweg onder Roordahuizum, door den eigenaar *Jelle Abrahams van der Meer* wordende bewoond, wordt, bij besloten briefjes te huur gepresenteerd. De Voorwaarden van verhuring zijn te vernemen aldaar en ten huize van Mr. JAN van der VEEN, Advocaat en Secretaris te Grouw, bij wien de briefjes moeten worden ingeleverd vóór of op den 15 Februarij e. k.

TE HUUR:

EENE HUIZINGE met PAKHUIS, staande op de Wæze, op den hoek van het Zwitserswaltje, letter C, no. 246, te Leeuwarden. Te bevragen bij den eigenaar J. van der HEIDE, aldaar.

Uit de hand te huur:

EENE deftige en hechte HUIZINGE en LOGEMENT, *het Amsterdamsche en Groninger Veerhuis* genaamd, staande en gelegen aan de Beurtmans Kaai te Lemmer, voorzien van 4 Kamers, 1 Keuken, 2 Regenwatersbakken, 1 Zolder met beschoten dak, 2 Kelders en verdere gerijfelijkheden: te aanvaarden op den 12 Mei 1845.
Inlichtingen zijn te bekomen bij Mr. HEMSING, Notaris te Balk, en bij den Heer D. RUITENGA, Ontvanger te Franeker.

Uit de hand te huur,

dadelijk of Mei aanstaande te aanvaarden: Eene aanzienlijke BURGER HUIZING, gelegen te Strobos, no. 22. Te bevragen bij den eigenaar C. REELING, aldaar.

Uit de hand te huur:

EEN net HUIS, met twee Kamers, gelegen aan den Straatweg te Hommerts; Mei e. k. te aanvaarden. Te bevragen bij den eigenaar T. W. de JONG, aldaar.

Uit de hand te koop:

EEN HUIS, waarin sedert 20 jaren eene Winkel-affaire met veel succes is en nog wordt uitgeoefend, waarachter PAKHUIS en SCHUUR; op Mei e. k. te aanvaarden; op aannemelijke Condities. Nader informatien bij de Wed. F. J. DIJK, op de Streek bij Dockum. Brieven *franco.*

LEES HIER.

DE Ondergeteekende, Armvoogd van den dorpe Arum, met verontwaardiging gelezen hebbende eene advertentie in de Leeuwarder Couranten van den 28 en 31 Jan. ll., benevens eene daaronder geplaatste verklaring, door den Geneesheer *Mertens*, aldaar voorgesteld als of die afgegeven zoude zijn door de Armvoogden alhier, maakt door deze opmerkzaam, dat aan genoemde verklaring *de onderteekening ontbreekt*, en verklaart dat de *inhoud* derzelve *geheel en al* met zijn gevoelen strijdig is.
ANE J. ANEMA.

EIGENAAR geworden zijnde van eene der PAN- en ESTRIK-FABRIJKEN van de Heeren Wed. *BOUWE RODENHUIS & ZONEN*, alhier, beveel ik mij de vroegere begunstigers dier firma en andere verbruikers minzaam aan.
Harlingen, den 31 Januarij 1845. G. VALCKENIER.

EEN voornaam HANDELSHUIS IN RHIJN-WIJN, gevestigd aan den Rhijn, verlangt in de provincie *Vriesland* een **AGENT.** Iemand hiertoe genegen, vervoege zich met *gefrankeerde brieven onder de letters H. S.* ten Kantore dezer Courant.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.